

CÜMLE TÜRLERİ

1. Anlam ve Biçim Bakımından Cümleler

- Anlamca olumlu biçimce olumlu > (Kazada kolu parçalanmış)
- Anlamca olumsuz biçimce olumsuz > (Hiç derdi yokmuş)
- Anlamca olumlu biçimce olumsuz > (Pazarda yok yok)
- Anlamca olumsuz biçimce olumlu > (Gel de bu çocuğa güven), (Ne kızı verir ne dünürü küstürür)

NOT: (yok, değil, -ma,-sız) alan cümleler biçimce olumsuz olur.

NOT: Anlamca olumlu olması için (Eylem gerçekleşmeyecek ve kavram mevcut olacak)

2. Yüklem Yeri Göre

1. **Kurallı (düz):** Yüklem sonda ise kurallıdır. (Arabayı çok güzel sürüyorsun.)
2. **Kuralsız (devrik):** Yüklem cümlenin herhangi bir yerindeyse devriktir. (Onlar görmedi bizi)
3. **Eksiltili:** Üç nokta (...) ile biten cümlelerdir.

NOT: Atasözlerin sonuna eksiltili bile olsa nokta konur. (Kır atın yanında duran ya huyundan ya suyundan.)

3. Yapı bakımından cümleler

A. Birleşik / Bileşik Cümleler

1. Girişik Bileşik

İçinde eylemsi bulunur.

İyilik eden iyilik bulur

Taşınırken evraklar kaybolmuş

2. İç İçe Birleşik Cümle

Cümlenin içine doğrudan bir başka cümle daha gelirse olur.

Kadının değeri için Neşet Ertaş “Kadın insandır, erkek insanın sadece oğludur” der.

3. Koşullu Bileşik Cümle

Yardımcı fiile (-se, -mi, -ki) ekleri gelirse koşullu birleşik cümle olur.

(Çalışırsan kazanırsın) (Yüklem “kazanırsın”dır.)

B. Sıralı cümle

Virgöl ve noktalı virgöl ile sıralanmış cümlelerdir.

1. Bağımsız Sıralı Cümleler

Sen çiğercinin kedisi, ben sokak kedisi (Çünkü 2 özne var.)

Bakarsan bağ olur bakmazsan dağ olur. (Çünkü 2 özne var.)

2. Bağımlı Sıralı Cümleler

Gittim gördüm yendim. (Çünkü tek özne var.) (Gizli özne > Ben)

3. Bağlı cümle

Cümlede bağlaç (ama, fakat, lakin, çünkü, hatta, ancak, ve, veya, ya da) varsa bağlı cümle olur.

Seninle gelecektim fakat annem izin vermedi

C. Basit cümle

Filimsi yoktur sadece tek bir eylem olan cümlelerdir.

Bu roman beni çok etkiledi.